

Notă: Prezentul proiect de regulament a fost realizat, în principal, prin preluarea și reorganizarea prevederilor Regulamentului nr. 5/ 2002 și ale Normelor Metodologice nr.12/ 2002, proces în urma căruia prevederile respective au suferit unele modificări, mai ales de natura reformulărilor, fără impact major:

- a) prevederile asupra cărora au fost aduse modificări, au fost puse în evidență cu ajutorul fondului de culoare gri;
- b) prevederile cu caracter de noutate, în cadrul cărora se înscriu și cele stabilite prin consultări cu instituțiile de credit, la nivelul ARB, au fost evidențiate cu caractere îngroșate pe fond gri;
- c) modificările operate, ca urmare a necesității preluării modificărilor aduse de Ordinul 13/ 2008, în legătură cu conturile în care se înregistrează operațiunile care fac obiectul clasificării/ provizionării, nu au fost puse în evidență.

Regulament

privind clasificarea creditelor și plasamentelor, precum și constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit

Având în vedere prevederile art.101 alin. (1) și ale art.150 alin.(1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare, ale art.19 din Ordonanța Guvernului nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, cu modificările și completările ulterioare, și ale pct. 402 din anexa la Ordinul Băncii Naționale a României nr. 13/2008 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, aplicabile instituțiilor de credit, instituțiilor financiare nebancare și Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar,

în temeiul art. 48 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, și al art. 420 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 72 din Ordonanța Guvernului nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, cu modificările și completările ulterioare,

Banca Națională a României emite prezentul regulament.

Capitolul I

Dispoziții generale

Art. 1. Prezentul regulament se aplică instituțiilor de credit persoane juridice române și sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din state terțe, precum și instituțiilor financiare nebancare persoane juridice române și sucursalelor din România ale instituțiilor financiare nebancare străine cu excepția celor ce se încadrează în prevederile Capitolului IV, Secțiunea a 2-a "Instituțiile financiare din alte state membre" din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare, înscrise în Registrul general deschis la Banca Națională a României, și reglementează:

a) în cazul instituțiilor de credit:

- clasificarea creditelor acordate debitorilor din afara sectorului instituțiilor de credit;
- clasificarea creditelor acordate altor instituții de credit și a plasamentelor constituite la acestea;
- determinarea necesarului de provizioane specifice de risc de credit aferent creditelor/ plasamentelor clasificate;
- constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit.

b) în cazul instituțiilor financiare nebancare:

- clasificarea creditelor acordate debitorilor din afara sectorului instituțiilor de credit;
- determinarea necesarului de provizioane specifice de risc de credit aferent creditelor clasificate;
- constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit.

(3) Prevederile prezentului regulament, referitoare la expunerile din credite/ plasamente, înregistrate față de instituții de credit, sunt aplicabile numai în cazul instituțiilor de credit.

Art. 2. Expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) instituții de credit** – entități definite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare;

- b) **instituții financiare nebancale** – entități definite potrivit Ordonanței Guvernului nr.28/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- c) **împrumutători** – instituțiile de credit și instituțiile financiare nebancale cărora li se aplică prezentul regulament;
- d) **grupul împrumutătorului** – grupul format din societatea mamă, filialele societății mamă și filialele împrumutătorului.
- e) **țări din categoria A** – statele membre ale UE¹⁾ și țările care sunt membre depline ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), precum și acele țări care au încheiat acorduri speciale de împrumut cu Fondul Monetar Internațional (FMI) în cadrul acordurilor generale de împrumut (GAB); în cazul în care o țară din această categorie își reeșalonează datoria publică externă, țara respectivă este exclusă din categoria A pe o perioadă de cinci ani.
- f) **bănci de dezvoltare multilaterală** – Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (the International Bank for Reconstruction and Development), Societatea Financiară Internațională (the International Finance Corporation), Banca Inter-americană de Dezvoltare (the Inter-American Development Bank), Banca Asiatică de Dezvoltare (the Asian Development Bank), Banca Africană de Dezvoltare (the African Development Bank), Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (the Council of Europe Development Bank), Banca Nordică de Investiții (the Nordic Investment Bank), Banca de Dezvoltare din Caraibe (the Caribbean Development Bank), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (the European Bank for Reconstruction and Development), Fondul European de Investiții (the European Investment Fund), Societatea Inter-americană de Investiții (the Inter-American Investment Corporation);
- g) **debitor** – entitate față de care împrumutătorul înregistrează expuneri din credite/ plasamente, inclusiv entitatea față de care împrumutătorul înregistrează numai expuneri care constituie debite potențiale, cum sunt, de exemplu, angajamentele de finanțare sau de garantare;

¹⁾ Pentru scopurile prezentului regulament, România este tratată separat de celelalte state membre ale Uniunii Europene.

- h) debitor, persoană fizică, expus la riscul valutar** – debitor, persoană fizică, ce nu generează fluxuri de numerar nete pozitive în valuta de exprimare a creditului, care să permită rambursarea la termen a fiecărei rate de credit (principal și dobândă). Intrările de numerar se ajustează în funcție de gradul de certitudine și de caracterul de permanență al acestora.
- i) situații financiare** – situațiile financiare anuale și periodice, întocmite conform reglementărilor emise de Ministerul Finanțelor Publice sau de autorități cu competențe similare din alte țări;
- j) serviciul datoriei** – numărul de zile de întârziere la plată față de data scadenței datoriei;
- k) performanță financiară** – reflectarea potențialului economic și a solidității financiare ale unei entități, obținută în urma analizării unui ansamblu de factori cantitativi și calitativi;
- l) inițiere de proceduri judiciare** – cel puțin una dintre următoarele măsuri luate în scopul recuperării creanțelor:
- darea de către instanță a hotărârii de deschidere a procedurii falimentului;
 - declanșarea procedurii de executare silită față de persoanele fizice sau juridice.
- Se aplică același regim și pentru investirea cu formulă executorie a contractelor de credit, contractelor de garanție și a hotărârilor judecătorești definitive ce dispun asupra contractelor de credit, precum și asupra contractelor de garanție, dacă este cazul, sau asupra contractelor de plasament.
- m) principal** – sumele avansate de împrumutători debitorilor sub forma capitalului împrumutat, inclusiv cele care s-ar putea încadra în această categorie în cazul în care devin exigibile obligațiile împrumutătorilor din angajamentele de finanțare și din cele de garantare asumate de aceștia, precum și depozitele plasate la instituțiile de credit;
- n) credite și plasamente** – categoriile de credite și plasamente care se clasifică de împrumutători în conformitate cu prevederile prezentului regulament, sistematizate din punct de vedere al cerinței privind constituirea de provizioane specifice de risc de credit, al apartenenței

debitorului la sectorul instituțiilor de credit, al structurării, după caz, în principal și dobândă, precum și al conturilor în care sunt evidențiate. Acestea sunt prezentate la Secțiunea I. – Credite, respectiv la Secțiunea II. – Plasamente, din cadrul Anexei nr. 1 la prezentul regulament.

o) garanții - garanțiile primite care pot fi luate în considerare de împrumutători pentru diminuarea expunerii față de debitor, în conformitate cu prevederile prezentului regulament, sistematizate din punct de vedere al categoriei garanției, precum și al conturilor în care sunt evidențiate. Acestea sunt prezentate la Secțiunea III. – Garanții din cadrul Anexei nr. 1 la prezentul regulament. Garanțiile se împart în următoarele categorii:

a) garanții personale – se referă la garanții furnizate de terți (de exemplu: cauțiunea, avalul etc.) ce pot fi încadrate, în funcție de caracteristicile pe care le prezintă, după cum urmează:

- **garanție expresă** – protecția furnizată de garanție este legată în mod clar de expuneri ce pot fi identificate cu exactitate sau de un portofoliu de expuneri clar delimitat, astfel încât gradul de acoperire al protecției este clar definit și nu poate fi pus la îndoială;

- **garanție irevocabilă** – în afara nerespectării de către cumpărătorul protecției a obligației de a plăti la scadență costul protecției, contractul prin care este furnizată protecția nu conține nicio clauză care ar putea să permită furnizorului protecției să anuleze unilateral garanția sau ar putea să conducă la creșterea costului efectiv al garanției;

- **garanție necondiționată** – contractul prin care este furnizată protecția nu conține nicio clauză asupra căreia cumpărătorul protecției (instituția de credit/instituția financiară nebancaară) nu deține controlul, clauză care să poată scuti garantul de obligația de a plăti în termen de maximum 15 zile calendaristice, în cazul în care obligatul principal nu achită la termen plata scadentă/plățile scadente.

b) garanții reale – se referă la bunuri corporale sau necorporale primite în garanție pentru operațiunile realizate (de exemplu:

ipoteka, gajul cu deposedare, inclusiv depozitul colateral, gajul fără deposedare etc.);

c) garanții reale intrinseci – se referă la garanții incluse în caracteristicile operațiunii înseși și care nu fac obiectul înregistrării în posturile din afara bilanțului (de exemplu: valorile primite în pensii simplă, titluri primite în pensii livrată, bunurile ce fac obiectul contractelor de leasing financiar etc.); împrumutătorii înregistrează garanțiile reale intrinseci în contul de evidență tehnico-operativă 9981 – Alte valori primite.

p) provizioane specifice de risc de credit – provizioanele care se constituie de împrumutători în scopul acoperirii unor pierderi potențiale din credite/ plasamente, sistematizate din punct de vedere al categoriilor de active pe care le rectifică, al structurării în principal și dobândă a categoriei de active rectificate, precum și al conturilor în care sunt evidențiate. Acestea sunt prezentate la Secțiunea IV. – Provizioane din cadrul Anexei nr. 1 la prezentul regulament.

q) valoare justă – suma la care poate fi tranzacționat un activ, de bunăvoie, între părți aflate în cunoștință de cauză, în cadrul unei tranzacții în care prețul este determinat obiectiv.

Art. 3. (1) Normele interne ale împrumutătorilor, la care se face referire în prezentul regulament, se constituie ca un singur act normativ.

(2) Normele interne prevăzute la alin. (1) se aprobă, în cazul instituțiilor de credit (altele decât organizațiile cooperatiste), de către structura de conducere a acestora, iar în cazul organizațiilor cooperatiste de credit, de către structura de conducere a caselor centrale.

(3) În vederea aplicării, normele interne ale instituțiilor de credit trebuie validate de Banca Națională a României – Direcția supraveghere.

(4) Normele interne prevăzute la alin. (1) se aprobă, în cazul instituțiilor financiare nebancare, la nivelul organelor statutare ale acestora.

(5) Normele interne ale instituțiilor financiare nebancare înscrise în Registrul special se transmit Băncii Naționale a României – Direcția supraveghere.

Capitolul II

Performanța financiară a debitorilor

Art. 4. (1) Instituțiile de credit încadrează debitorii din afara sectorului instituțiilor de credit în categorii de performanță financiară care se notează de la A la E, în ordinea descrescătoare a calității acesteia.

(2) În cazul persoanelor fizice, performanța financiară se încadrează potrivit criteriilor stabilite de instituțiile de credit prin norme interne.

(3) Evaluarea performanței financiare a unui debitor, persoană juridică, din afara sectorului instituțiilor de credit, se realizează potrivit normelor interne ale instituțiilor de credit, pe bază de punctaj atribuit unor factori cantitativi și calitativi. Factorii cantitativi se referă în principal la următorii indicatori, acolo unde aceștia pot fi determinați: lichiditate, solvabilitate, profitabilitate și risc, inclusiv riscul valutar. Factorii calitativi se referă cel puțin la aspecte legate de modul de administrare a entității analizate, de calitatea acționariatului, de garanțiile primite (altele decât cele care sunt acceptate la diminuarea expunerii față de debitor), de condițiile de piață în care aceasta își desfășoară activitatea.

(4) Indicatorii prevăzuți la alineatul precedent se calculează pe baza datelor cuprinse în situațiile financiare ale debitorului, iar categoria de performanță financiară se determină și contribuie la stabilirea categoriei de clasificare a creditelor în luna următoare celei în care instituției de credit i se prezintă raportările respective.

(5) În cazul în care instituțiile de credit se găsesc în imposibilitate de a evalua performanța financiară a unui debitor, persoană juridică, din afara sectorului instituțiilor de credit, aceasta se încadrează direct în categoria E.

(6) Frecvența cu care se determină categoria de performanță financiară a unui debitor, persoană juridică, din afara sectorului instituțiilor de credit, coincide cu frecvența cu care se întocmesc situațiile financiare.

(7) În vederea clasificării creditelor, pe perioada cuprinsă între două întocmiri ale situațiilor financiare, se menține ultima categorie de performanță financiară determinată.

(8) Prima clasificare a creditelor pentru debitorii, persoane juridice, din afara sectorului instituțiilor de credit, efectuată potrivit prezentului regulament, ia în considerare categoria de performanță financiară determinată în funcție de ultimele situații financiare.

Art. 5. În cazul debitorilor din sectorul instituțiilor de credit, performanța financiară se încadrează direct în categoria A.

Capitolul III

Diminuarea expunerilor pe baza garanțiilor

Art. 6. Pentru scopurile aplicării prevederilor prezentului capitol, împrumutătorii asigură îndeplinirea cerințelor prevăzute în Capitolul VI "Cerințe de natură informațională", referitoare la garanții.

Art. 7. În scopul determinării valorii cu care se diminuează efectiv sumele reprezentând expuneri din credite/ plasamente, sumele înregistrate în contabilitate, aferente garanțiilor eligibile, se ajustează prin aplicarea de coeficienți, cu valoarea cuprinsă între 0 și 1, rezultatul urmând a fi limitat la nivelul sumelor garantate.

Art. 8. Garanțiile care pot fi luate în considerare de către împrumutători în vederea diminuării expunerii față de debitor sunt cele din tabelul prevăzut în Anexa nr. 2 la prezentul regulament, precum și alte garanții reale în conformitate cu normele interne ale împrumutătorilor.

Art. 9. **Expunerile din credite/ plasamente, înregistrate față de o entitate prevăzută în cadrul tabelului din Anexa nr. 2, pot fi tratate ca expuneri garantate expres, irevocabil și necondiționat de către entitatea respectivă.**

Art. 10. (1) În vederea deducerii din expunerea față de debitor, coeficienții cu care se ajustează sumele înregistrate în contabilitate, aferente garanțiilor din tabelul prevăzut în Anexa nr. 2, se stabilesc de împrumutător, pentru fiecare caz. Valoarea acestor coeficienți nu poate depăși valoarea maximă prevăzută în cadrul tabelului.

(2) Împrumutătorul trebuie să dispună de documentația aferentă stabilirii valorii coeficienților prevăzuți la alin. (1).

Art. 11. (1) Orice garanție reală, cu excepția gajului general, a garanțiilor constituite asupra bunurilor viitoare²⁾ și a garanțiilor reale prevăzute în tabelul din Anexa nr. 2, poate fi luată în considerare pentru diminuarea expunerii împrumutătorului față de debitor, la o valoare ce nu poate depăși valoarea sa justă. În acest scop,

²⁾ Garanțiile pe bunuri viitoare nu produc efecte decât din momentul în care debitorul obține proprietatea asupra bunurilor și, în consecință, nu pot fi luate în considerare în scopul diminuării expunerilor. Cu titlu de exemplu, pot fi menționate: garanții reprezentate de cesionarea despăgubirilor din polițe de asigurare care au ca obiect acoperirea riscului de credit, a despăgubirilor din polițe de asigurare de viață; garanții reprezentate de cesionarea încasărilor din creanțe viitoare.

împrumutătorii pot lua în considerare numai acele garanții reale pentru care aceștia pot determina valoarea justă pe bază de metodologii proprii³⁾ prevăzute în cadrul normelor interne. În scopul ajustării valorii juste, împrumutătorul stabilește coeficienți, pentru fiecare caz.

(2) Împrumutătorul trebuie să dispună de documentația aferentă stabilirii valorii coeficienților prevăzuți la alin. (1).

Art. 12. Polițele de asigurare care au ca obiect garantarea/preluarea riscului de neplată se asimilează scrisorilor de garanție emise de instituțiile de credit și, în consecință, pot fi luate în considerare de împrumutători în calitate de diminuator de risc de credit, în situația în care sunt îndeplinite concomitent următoarele condiții:

- au caracteristici similare celor impuse scrisorilor de garanție emise de instituțiile de credit (care trebuie să fie exprese, irevocabile și necondiționate);
- riscul de credit a fost transferat în afara grupului împrumutătorului prin intermediul operațiunilor de asigurare/ reasigurare încheiate cu societăți de asigurare/reasigurare, iar societățile de asigurare/reasigurare din afara grupului, care au preluat riscul, respectă cerințele prevăzute de standardele comunitare în materie (sau de standarde aplicabile societăților de asigurare/reasigurare, pe care, în urma analizei efectuate, împrumutătorul le consideră în mod justificat echivalente standardelor comunitare). În cazul în care riscul de credit a fost parțial transferat, calitatea de diminuator de risc de credit a poliței de asigurare poate fi luată în considerare numai pentru partea transferată;
- normele interne ale împrumutătorului prevăd un coeficient de maximum 0,8 pentru deducerea din expunerea acestuia față de debitor, precum și modalitatea de determinare a calității societăților de asigurare/reasigurare emitente și a nivelului coeficienților pentru fiecare astfel de emitent/categorie de emitenți.

Art. 13. (1) Garanțiile exprese, irevocabile și necondiționate acordate de fondurile de garantare a creditelor (FGC) din România prin intermedierea resurselor alocate în

³⁾ Întrucât valoarea justă este o categorie definită și reglementată în cadrul Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), împrumutătorii elaborează metodologiile pentru determinarea valorii juste a garanțiilor reale primite, având în vedere standardele contabile menționate.

acest sens de garanții centrale și pentru care acestea își asumă răspunderea, pot fi considerate garanții exprese, irevocabile și necondiționate emise de stat⁴), dacă:

- fondurile alocate sunt efectiv transferate FGC de autoritățile centrale; și
- FGC demonstrează împrumutătorului că dispune de o gestiune care să evidențieze distinct respectivele fonduri, iar acestea sunt utilizate doar pentru garantarea riscurilor aferente.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică numai în condițiile în care împrumutătorul dispune de documentația care să ateste îndeplinirea cerințelor prevăzute.

Art. 14. (1) Garanțiile aferente expunerilor reprezentând principalul creditelor/ plasamentelor clasificate în categoria "pierdere", în cazul cărora serviciul datoriei este mai mare de 90 de zile și/ sau în cazul cărora au fost inițiate proceduri judiciare față de operațiune sau față de debitor, se ajustează prin aplicarea de coeficienți stabiliți de împrumutător, pentru fiecare caz. Valoarea acestor coeficienți nu poate fi mai mare de 0,25.

(2) Împrumutătorul trebuie să dispună de documentația aferentă stabilirii valorii coeficienților prevăzuți la alin. (1).

(3) Garanțiile aferente expunerilor reprezentând dobânzi curente/ restante, atașate creditelor/ plasamentelor de la alin. (1), nu se iau în considerare, coeficientul care se aplică sumelor aferente respectivelor garanții având valoarea zero.

Art. 15. (1) Punerea în corespondență a garanțiilor reale/ personale eligibile cu sumele aferente creditelor/ plasamentelor, pe care acestea le garantează, se realizează potrivit prevederilor contractuale.

(2) Pentru cazurile în care prin contract nu se prevede o modalitate exactă prin care să se realizeze punerea în corespondență, aceasta se realizează prin distribuirea proporțională a garanțiilor între sumele garantate.

⁴) Garanțiile exprese, irevocabile și necondiționate emise de stat au, potrivit tabelului din Anexa nr. 2, un coeficient de deducere de maximum 1.

Capitolul IV

Clasificarea creditelor și plasamentelor și

determinarea necesarului de provizioane specifice de risc de credit

Art. 16. Pentru scopurile aplicării prevederilor prezentului capitol, împrumutătorii asigură îndeplinirea cerințelor prevăzute în Capitolul VI "Cerințe de natură informațională".

Art. 17. (1) Expunerile din credite, înregistrate de împrumutători față de debitorii din afara sectorului instituțiilor de credit se clasifică în următoarele categorii:

- a) standard;
- b) în observație;
- c) substandard;
- d) îndoielnic;
- e) pierdere.

(2) Expunerile din credite/ plasamente, înregistrate de instituțiile de credit față de alte instituții de credit se clasifică numai în categoria "standard" sau "pierdere".

Art. 18. Expunerile din credite/ plasamente, înregistrate de împrumutători față de un anumit debitor, se încadrează într-o singură categorie de clasificare, pe baza principiului declasării prin contaminare, respectiv prin luarea în considerare a celei mai slabe dintre categoriile individuale de clasificare.

Art. 19. Operațiunile acoperite, integral și pe toată durata desfășurării acestora, cu depozit colateral plasat la instituția de credit împrumutătoare, pot fi excluse din portofoliul operațiunilor care fac obiectul clasificării și provizionării. Opțiunea se exercită în mod unitar pentru toate operațiunile de acest tip aflate în portofoliu.

Art. 20. În scopul clasificării creditelor/ plasamentelor și al determinării necesarului de provizioane specifice de risc de credit, se parcurg următoarele etape:

1. Clasificarea creditelor și/sau plasamentelor:

1.1 Identificarea din cadrul sumelor înregistrate în conturile de credite/ plasamente, a tuturor extraselor reprezentând expuneri din operațiuni derulate cu un anumit debitor și, pentru fiecare dintre aceste expuneri, identificarea celorlalte atribute necesare pentru realizarea operațiunii de clasificare/ provizionare.

1.2 Clasificarea acestor expuneri prin aplicarea simultană a următoarelor criterii:

a) în cazul instituțiilor de credit:

- serviciul datoriei;
- performanța financiară;
- inițierea de proceduri judiciare.

Correspondența dintre criterii și categoriile de clasificare este prevăzută în tabelele nr. 1.A și 1.B din Anexa nr. 3.

b) în cazul instituțiilor financiare nebancaare:

- serviciul datoriei;
- inițierea de proceduri judiciare.

Correspondența dintre criterii și categoriile de clasificare este prevăzută în tabelul nr. 2 din Anexa nr. 3.

1.3 Reclasificarea acestor expuneri, într-o singură categorie, pe baza principiului declasării prin contaminare.

Notă: Pentru scopuri de optimizare, ultimele două etape pot fi integrate într-o singură etapă care să asigure direct încadrarea globală a expunerilor respective, fără a se mai stabili categorii individuale de clasificare.

2. Determinarea necesarului de provizioane specifice de risc de credit:

2.1 Etapă cu caracter opțional – diminuarea expunerilor, de la etapa anterioară, care sunt garantate, în conformitate cu prevederile Capitolului III "Diminuarea expunerilor pe baza garanțiilor".

2.2 Aplicarea coeficientului de provizionare asupra expunerilor prelucrate anterior și care fac obiectul constituirii de provizioane specifice de risc de credit; corespondența dintre categoriile de clasificare și coeficienții de provizionare este prevăzută în tabelul nr. 3 din Anexa nr. 3.

3. Reluarea etapelor 1 și 2 pentru toți ceilalți debitori față de care împrumutătorul înregistrează expuneri din credite/ plasamente.

Capitolul V

Constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit

Art. 21. Constituirea de provizioane specifice de risc de credit se referă la crearea acestora și se realizează prin includerea pe cheltuieli a sumei reprezentând nivelul necesarului de provizioane specifice de risc de credit.

Art. 22. Regularizarea provizioanelor specifice de risc de credit se referă la modificarea nivelului existent al acestora în vederea restabilirii egalității între nivelul existent și cel al necesarului și se realizează prin includerea pe cheltuieli sau prin reluarea pe venituri a sumei reprezentând diferența dintre nivelul existent în sold al provizioanelor specifice de risc de credit și nivelul necesarului.

Art. 23. Utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit se referă la anularea provizioanelor specifice de risc de credit și se realizează prin reluarea pe venituri a sumei reprezentând nivelul existent în sold al provizioanelor specifice de risc de credit aferente creditelor/ plasamentelor pentru care este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

- au fost epuizate posibilitățile legale de recuperare sau s-a împlinit termenul de prescripție;
- au fost transferate drepturile contractuale aferente respectivului credit/ plasament.

Art. 24. Împrumutătorii constituie și/sau regularizează lunar provizioanele specifice de risc de credit aferente creditelor/ plasamentelor evidențiate în sold la finele lunii respective, prin includerea pe cheltuieli și/sau prin reluarea pe venituri, indiferent de rezultatul financiar înregistrat al perioadei.

Art. 25. Împrumutătorii constituie, regularizează și utilizează provizioanele specifice de risc de credit, utilizând moneda de exprimare a creditelor/ plasamentelor pe care le corectează.

Capitolul VI

Cerințe de natură informațională

Art. 26. Pentru scopurile aplicării prezentului regulament, împrumutătorii trebuie să dispună de metode adecvate de organizare a informației și de proceduri, care să asigure îndeplinirea cerințelor legate de clasificarea creditelor/ plasamentelor și

determinarea necesarului de provizioane specifice de risc de credit, precum și de constituirea/ regularizarea/ utilizarea acestora. În particular, printre cerințele a căror îndeplinire trebuie asigurată de metodele și procedurile menționate, împrumutătorii trebuie să aibă în vedere și următoarele cerințe⁵⁾:

- a) realizarea și păstrarea corespondenței dintre garanțiile reale/ personale eligibile și operațiunile reprezentând credite/ plasamente pe care acestea le garantează;
- b) identificarea din cadrul sumelor înregistrate în conturile de credite/ plasamente și în conturile de garanții, care se regăsesc în bilanț, în afara bilanțului și în evidența tehnico-operativă, a tuturor extraselor aferente unei anumite operațiuni și, pentru fiecare dintre aceste extrase, stabilirea/ atașarea tuturor atributelor necesare pentru realizarea operațiunii de clasificare/ provizionare;
- c) ajustarea sumelor înregistrate în contabilitate, aferente garanțiilor, în scopul determinării valorii cu care se diminuează efectiv sumele reprezentând expuneri, extrase din conturile de credite/ plasamente;
- d) identificarea tuturor operațiunilor, reprezentând credite/ plasamente și garanții aferente, desfășurate cu un anumit debitor;
- e) identificarea tuturor debitorilor față de care împrumutătorul înregistrează expuneri din credite/ plasamente;
- f) realizarea și păstrarea corespondenței dintre extrasele din conturile de provizioane specifice de risc și extrasele aferente operațiunilor de credit/ plasament pentru care acestea au fost constituite.

Art. 27. Împrumutătorii au obligația să dispună de metode adecvate de organizare și conservare a informației, precum și de proceduri care să permită verificarea datelor primare și a modului în care acestea au fost prelucrate în scopul clasificării creditelor/ plasamentelor și determinării necesarului de provizioane specifice de risc de credit, precum și în scopul constituirii/ regularizării/ utilizării acestora, pentru fiecare închidere contabilă.

Art. 28. (1) Fără a aduce atingere prevederilor de la alin. (3), împrumutătorii raportează Băncii Naționale a României, periodic, situațiile privind clasificarea

⁵⁾ Cerințele cu privire la garanții sunt obligatorii numai în cazurile în care garanțiile se utilizează în scopul diminuării expunerilor.

expunerilor din credite/ plasamente și necesarul de provizioane specifice de risc de credit aferent acestora.

(2) Forma și conținutul formularelor de raportare, precum și frecvența și modalitățile de transmitere a situațiilor de la alin. (1), se stabilesc prin ordin de Banca Națională a României.

(3) La solicitarea Băncii Naționale a României, împrumutătorii raportează orice altă situație care poate fi obținută pe baza informațiilor utilizate pentru întocmirea situațiilor de la alin. (1).

Capitolul VII

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 29. (1) Prezentul regulament intră în vigoare începând cu prima zi din luna imediat următoare celei în care a avut loc publicarea.

(2) Instituțiile de credit aplică prevederile prezentului regulament începând cu luna următoare celei în care Direcția Supraveghere din Banca Națională a României comunică decizia privind validarea normelor interne, conform art. 3.

Art. 30. (1) De la momentul la care un împrumutător începe aplicarea prezentului regulament, Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5/2002, cu modificările și completările ulterioare, și Normele Metodologice ale Băncii Naționale a României nr.12/2002 pentru aplicarea acestuia, cu modificările și completările ulterioare, își încetează aplicabilitatea pentru împrumutătorul în cauză.

(2) La momentul la care își încetează aplicabilitatea pentru toți împrumutătorii, dar nu mai târziu de2009, Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5/2002, cu modificările și completările ulterioare, și Normele Metodologice ale Băncii Naționale a României nr.12/2002 pentru aplicarea acestuia, cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.

Art. 31. Nerespectarea prezentului regulament atrage aplicarea măsurilor și/sau a sancțiunilor prevăzute la art. 226 și art. 229 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare, respectiv la art. 52 și 53 din Titlul I al Ordonanței Guvernului nr. 28/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 32. Anexele nr. 1 – 3 fac parte integrantă din prezentul regulament.

Art. 33. Prezentul regulament se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României,
Mugur Constantin Isărescu

București, 2009.

Secțiunea I. – Credite

1. credite pentru care nu se constituie provizioane specifice de risc de credit

1.1. credite acordate debitorilor din afara sectorului instituțiilor de credit

1.1.1. principal

- 90311 – Garanții imobiliare
- 90312 – Deschideri de credite documentare
- 90319 – Alte deschideri de credite confirmate
- 9032 – Acceptări sau angajamente de plată
- 9039 – Alte angajamente în favoarea clienței
- 91311 – Cauțiuni imobiliare
- 91312 – Cauțiuni administrative și fiscale
- 91313 – Garanții financiare
- 91314 – Garanții de rambursare a creditelor acordate de alte instituții
- 91319 – Alte cauțiuni și avaluri
- 9139 – Alte garanții date pentru cliență
- 9623 – Alte angajamente date (extras)
- 981 – Angajamente îndoielnice (extras)

1.2. credite acordate instituțiilor de credit

1.2.1. principal

- 901 – Angajamente în favoarea instituțiilor de credit (extras)
- 9111 – Confirmări de deschideri de credite documentare (extras)
- 9112 – Acceptări de plată (extras)
- 9119 – Alte garanții date instituțiilor de credit (extras)
- 9623 – Alte angajamente date (extras)
- 981 – Angajamente îndoielnice (extras)

2. credite pentru care se constituie de provizioane specifice de risc de credit

2.1. credite acordate debitorilor din afara sectorului instituțiilor de credit

2.1.1. principal

- 20111 – Scont (extras)
- 20112 – Factoring cu recurs (extras)
- 20119 – Alte creanțe comerciale [extras¹⁾]
- 20211 – Utilizări din deschideri de credite permanente
- 20212 – Credit global de exploatare
- 20213 – Diferențe de rambursat legate de utilizarea cardurilor
- 20219 – Alte credite de trezorerie
- 20311 – Credite de consum pentru nevoi personale
- 20312 – Credite de consum pentru achiziționarea de bunuri
- 2032 – Vânzări în rate
- 2041 – Credite pentru import
- 2042 – Credite pentru export
- 2051 – Credite pentru finanțarea stocurilor
- 2052 – Credite pentru echipamente

¹⁾ Extrasul nu conține operațiunile fără recurs, acestea nefiind asimilabile, pentru scopurile aplicării prezentului regulament, operațiunilor de creditare.

- 20611 – Credite ipotecare
- 20619 – Alte credite pentru investiții imobiliare
- 2091 – Alte credite acordate clienței
- 2311 – Credite de pe o zi pe alta acordate instituțiilor financiare
- 2312 – Credite la termen acordate instituțiilor financiare
- 2411 – Valori primite în pensiuine de pe o zi pe alta
- 2412 – Valori primite în pensiuine la termen
- 2511 – Conturi curente (solduri debitoare)
- 2611 – Valori de recuperat (extras)
- 2811 – Creanțe restante (extras)
- 2821 – Creanțe îndoielnice (extras)
- 4711 – Creanțe din operațiuni de leasing financiar cu imobilizări necorporale
- 4712 – Creanțe din operațiuni de leasing financiar cu imobilizări corporale
- 4811 – Creanțe restante(extras)
- 4821 – Creanțe îndoielnice (extras)

2.1.2. dobândă

- 2017 – Creanțe atașate (extras)
- 2027 – Creanțe atașate
- 2037 – Creanțe atașate
- 2047 – Creanțe atașate
- 2057 – Creanțe atașate
- 2067 – Creanțe atașate
- 2097 – Creanțe atașate
- 2317 – Creanțe atașate
- 2417 – Creanțe atașate
- 25171 – Creanțe atașate
- 2617 – Creanțe atașate (extras)
- 2812 – Dobânzi restante (extras)
- 2817 – Creanțe atașate (extras)
- 2822 – Dobânzi îndoielnice (extras)
- 2827 – Creanțe atașate (extras)
- 4717 – Creanțe atașate
- 4812 – Dobânzi restante (extras)
- 4817 – Creanțe atașate (extras)
- 4822 – Dobânzi îndoielnice (extras)
- 4827 – Creanțe atașate (extras)

2.2. credite acordate instituțiilor de credit²⁾

2.2.1. principal

- 1411 – Credite de pe o zi pe alta acordate instituțiilor de credit (extras)
- 1412 – Credite la termen acordate instituțiilor de credit (extras)
- 1511 – Valori primite în pensiuine de pe o zi pe alta (extras)
- 1512 – Valori primite în pensiuine la termen (extras)
- 1611 – Valori de recuperat (extras)
- 17411 – Credite de pe o zi pe alta acordate organizațiilor cooperatiste de credit din cadrul rețelei

²⁾ Nu se iau în considerare expunerile față de băncile centrale.

- 17412 – Credite la termen acordate organizațiilor cooperatiste de credit din cadrul rețelei
- 17611 – Valori de recuperat (extras)
- 17811 – Creanțe restante (extras)
- 17821 – Creanțe îndoielnice (extras)
- 1811 – Creanțe restante (extras)
- 1821 – Creanțe îndoielnice (extras)
- 20111 – Scont (extras)
- 20112 – Factoring cu recurs (extras)
- 20119 – Alte creanțe comerciale [extras³]
- 2731 – Credite de pe o zi pe alta acordate instituțiilor de credit (extras)
- 2732 – Credite la termen acordate instituțiilor de credit (extras)
- 2751 – Valori primite în pensii de pe o zi la alta de la instituții de credit (extras)
- 2752 – Valori primite în pensii la termen de la instituții de credit (extras)

2.2.2. dobândă

- 1417 – Creanțe atașate (extras)
- 1517 – Creanțe atașate (extras)
- 1617 – Creanțe atașate (extras)
- 17417 – Creanțe atașate
- 17617 – Creanțe atașate (extras)
- 17812 – Dobânzi restante (extras)
- 17817 – Creanțe atașate (extras)
- 17822 – Dobânzi îndoielnice (extras)
- 17827 – Creanțe atașate (extras)
- 1812 – Dobânzi restante (extras)
- 1817 – Creanțe atașate (extras)
- 1822 – Dobânzi îndoielnice (extras)
- 1827 – Creanțe atașate (extras)
- 2017 – Creanțe atașate (extras)
- 2737 – Creanțe atașate (extras)
- 2757 – Creanțe atașate (extras)

Secțiunea II. – Plasamente

1. plasamente pentru care se constituie provizioane specifice de risc de credit

1.1. plasamente constituite la instituții de credit⁴)

1.1.1. principal

- 121 – Conturi de corespondent la instituții de credit (nostro) (extras)
- 1311 – Depozite la vedere la instituții de credit (extras)
- 1312 – Depozite la termen la instituții de credit (extras)
- 1711 – Cont curent la casa centrală
- 17311 – Depozite la vedere la casa centrală
- 17312 – Depozite la termen la casa centrală
- 17811 – Creanțe restante (extras)

³⁾ Extrasul nu conține operațiunile fără recurs, acestea nefiind asimilabile, pentru scopurile aplicării prezentului regulament, operațiunilor de creditare.

⁴⁾ Nu se iau în considerare expunerile față de băncile centrale.

- 17821 – Creanțe îndoielnice (extras)
- 1811 – Creanțe restante (extras)
- 1821 – Creanțe îndoielnice (extras)

1.1.2. dobândă

- 1271 – Creanțe atașate (extras)
- 1317 – Creanțe atașate (extras)
- 17171 – Creanțe atașate
- 17317 – Creanțe atașate (extras)
- 17812 – Dobânzi restante (extras)
- 17817 – Creanțe atașate (extras)
- 17822 – Dobânzi îndoielnice (extras)
- 17827 – Creanțe atașate (extras)
- 1812 – Dobânzi restante (extras)
- 1817 – Creanțe atașate (extras)
- 1822 – Dobânzi îndoielnice (extras)
- 1827 – Creanțe atașate (extras)

Secțiunea III. – Garanții

1. garanții personale și reale

1.1. din bilanț

- 1323 – Depozite colaterale ale instituțiilor de credit [extras⁵]
- 17323 – Depozite colaterale ale cooperativelor de credit afiliate [extras⁶]
- 25331 – Depozite pentru deschiderea de acreditive
- 25332 – Depozite pentru emiterea de scrisori de garanție
- 25336 – Alte depozite colaterale [extras⁷]

1.2. din afara bilanțului

- 912 – Cauțiuni, avaluri și alte garanții primite de la instituții de credit
- 9141 – Garanții primite de la instituțiile administrației publice și asimilate
- 9142 – Garanții primite de la societăți de asigurare și reasigurare
- 9143 – Garanții primite de la alte instituții financiare
- 9144 – Garanții primite de la instituții nefinanciare
- 9145 – Ipoteci imobiliare
- 9146 – Gajuri cu deposedare
- 9147 – Gajuri fără deposedare
- 9149 – Alte garanții primite de la clientelă
- 9612 – Alte valori primite în garanție
- 9613 – Alte angajamente primite [extras⁸]

2. garanții reale intrinseci

2.1. din evidența tehnico-operativă

- 9981 – Alte valori primite (extras)

⁵⁾ Se referă la depozitele constituite în scop de garantare, asociate operațiunilor de credit, și nu la cele constituite pentru efectuarea unor plăți ulterioare determinate.

⁶⁾ A se vedea nota de subsol anterioară.

⁷⁾ A se vedea nota de subsol anterioară.

⁸⁾ Se referă la angajamentele de garantare primite, asociate operațiunilor de credit.

Secțiunea IV. – Provizioane

1. aferente creditelor acordate debitorilor din afara sectorului instituțiilor de credit

1.1. aferente principalului

2911 – Ajustări pentru deprecierea creditelor (extras)

1.2. aferente dobânzii

2912 – Ajustări pentru deprecierea dobânzilor (extras)

2. aferente creditelor acordate instituțiilor de credit

2.1. aferente principalului

1911 – Ajustări pentru deprecierea creditelor (extras)

2911 – Ajustări pentru deprecierea creditelor [extras⁹⁾]

2.2. aferente dobânzii

1912 – Ajustări pentru deprecierea dobânzilor (extras)

2912 – Ajustări pentru deprecierea dobânzilor [extras¹⁰⁾]

3. aferente plasamentelor constituite la instituții de credit

3.1. aferente principalului

1911 – Ajustări pentru deprecierea creditelor (extras)

3.2. aferente dobânzii

1912 – Ajustări pentru deprecierea dobânzilor (extras)

4. alte provizioane

493 – Ajustări pentru deprecierea creanțelor aferente operațiunilor de leasing financiar

⁹⁾ Pentru creanțele comerciale derulate cu instituțiile de credit.

¹⁰⁾ A se vedea nota de subsol anterioară.

Anexa nr. 2

Tipul de garanție	Coeficientul maxim pentru deducere din expunerea împrumutătorului față de debitor
Garanții exprese, irevocabile și necondiționate ale administrației centrale a statului român sau ale Băncii Naționale a României	1
Titluri emise de administrația centrală a statului român sau de Banca Națională a României	1
Garanții exprese, irevocabile și necondiționate ale administrațiilor centrale sau ale băncilor centrale, din țările din categoria A, sau ale Comunității Europene	1
Titluri emise de administrațiile centrale sau de băncile centrale, din țările din categoria A, sau de Comunitatea Europeană	1
Depozite colaterale plasate la instituția de credit împrumutătoare	1
Certificate de depozit sau instrumente similare, emise de instituția de credit împrumutătoare și încredințate acesteia	1
Garanții exprese, irevocabile și necondiționate ale băncilor de dezvoltare multilaterală sau ale Băncii Europene de Investiții	0,8
Titluri emise de către băncile de dezvoltare multilaterală sau de Banca Europeană de Investiții	0,8
Garanții exprese, irevocabile și necondiționate ale administrațiilor regionale sau ale autorităților locale, din România	0,8
Garanții exprese, irevocabile și necondiționate ale instituțiilor de credit din România	0,8
Garanții exprese, irevocabile și necondiționate ale administrațiilor regionale sau ale autorităților locale, din țările din categoria A	0,8
Garanții exprese, irevocabile și necondiționate ale instituțiilor de credit din țările din categoria A	0,8
Garanții exprese, irevocabile și necondiționate emise de fondurile de garantare a creditelor (FGC) din România	0,5

Anexa nr. 3

Tabelul nr. 1.A – Criterii de încadrare pe categorii de clasificare pentru expunerile din credite, înregistrate de instituțiile de credit față de debitorii din afara sectorului instituțiilor de credit

Performanța financiară Serviciul datoriei	A	B	C	D	E	
	0–15 zile	Standard/ /Pierdere	În observație/ /Pierdere	Substandard/ /Pierdere	Îndoielnic/ /Pierdere	
16–30 zile	În observație/ /Pierdere	Substandard/ /Pierdere	Îndoielnic/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	
31–60 zile	Substandard/ /Pierdere	Îndoielnic/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	
61–90 zile	Îndoielnic/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	
minimum 91 de zile	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	Pierdere/ /Pierdere	S-au inițiat proceduri judiciare

Tabelul nr. 1.B – Criterii de încadrare pe categorii de clasificare pentru expunerile din credite/ plasamente, înregistrate de instituțiile de credit față de alte instituții de credit

Serviciul datoriei		Performanța financiară	A	
Bănci	Organizații cooperatiste de credit			
0–7 zile lucrătoare	0–30 zile lucrătoare	Standard	Pierdere	Nu s-au inițiat proceduri judiciare
minimum 8 zile lucrătoare	minimum 31 zile lucrătoare	Pierdere		
		Pierdere		S-au inițiat proceduri judiciare

Tabelul nr. 2 – Criterii de încadrare pe categorii de clasificare pentru expunerile din credite, înregistrate de instituțiile financiare nebancare față de debitorii din afara sectorului instituțiilor de credit

Inițierea de proceduri judiciare Serviciul datoriei	Nu s-au inițiat proceduri judiciare	S-au inițiat proceduri judiciare
0 – 15 zile	standard	pierdere
16 – 30 zile	în observație	pierdere
31 – 60 zile	substandard	pierdere
61 – 90 zile	îndoielnic	pierdere
Minimum 91 zile	pierdere	pierdere

Tabelul nr. 3 – Coeficienți de provizionare aferenți categoriilor de clasificare

Categorii de clasificare a creditelor/ plasamentelor	Coeficienți de provizionare	Credite înregistrate în valută sau indexate la cursul unei valute, acordate debitorilor, persoane fizice, expuși la riscul valutar	Credite *) / plasamente *) altele decât cele din coloana precedentă
Standard		0,07	0
În observație		0,08	0,05
Substandard		0,23	0,2
Îndoielnic		0,53	0,5
Pierdere		1	1